

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**Pentru angajarea răspunderii asupra proiectului de lege
cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare**

În temeiul art.106¹ alin.(1) din Constituția Republicii Moldova și al art.119 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.50, art.237), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.
2. Se declară angajarea răspunderii politice a Guvernului asupra proiectului de lege menționat, care se prezintă Parlamentului pentru a fi supus procedurii prevăzute în art.106¹ din Constituția Republicii Moldova.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare**

Prezenta lege organică este adoptată în temeiul prevederilor art.106¹ din Constituție, prin angajarea răspunderii Guvernului față de Parlament.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE****Articolul 1. Obiectul și scopul legii**

(1) Prezenta lege reglementează condițiile de creare, desfășurare a activității și supraveghere a Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, precum și cerințele privind înregistrarea și evidența valorilor mobiliare de către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare și participanții săi.

(2) Prezenta lege are ca scop crearea unei infrastructuri moderne a pieței financiare, asigurarea protejării drepturilor deținătorilor de valori mobiliare, gestionarea riscurilor sistemice și menținerea stabilității pe piața financiară a Republicii Moldova.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

activitate de importanță materială – activitate a cărei întrerupere parțială sau totală ar afecta în mod semnificativ capacitatea Depozitarului central de a se conforma permanent cu cerințele stabilite de legislație;

cont de valori mobiliare – cont la care valorile mobiliare pot fi creditate și debitate;

codul ISIN – numărul internațional de identificare a valorilor mobiliare (*International Securities Identification Number*), alocat în conformitate cu standardul internațional ISO 6166, care identifică în mod unic o anumită emisiune de valori mobiliare;

dematerializare – proces prin care valorile mobiliare sînt emise în formă de valori mobiliare înscrise în cont;

Depozitar central – depozitar central unic al valorilor mobiliare, care își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege;

deținător de valori mobiliare – persoană fizică sau juridică care este client al participantului și ale cărei valori mobiliare sînt deținute în custodie de participant în formă de înscriere în cont;

imobilizare – proces prin care Depozitarul central acceptă în custodie valori mobiliare emise anterior și pe care le include în registrele sale ca valori mobiliare în formă de înscriere în cont;

participant – societate de investiții care este în drept să desfășoare activitate de custodie a instrumentelor financiare sau alte instituții stabilite de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, care sînt autorizate să deschidă și să dețină conturi de valori mobiliare la Depozitarul central în nume propriu și/sau în numele deținătorilor de valori mobiliare;

procedură de insolabilitate – astfel cum este definită în Legea nr.183 din 22 iulie 2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare;

valori mobiliare în formă de înscriere în cont – valori mobiliare care au fost supuse dematerializării sau imobilizării, a căror evidență este ținută în conformitate cu prezenta lege.

Articolul 3. Statutul juridic al Depozitarului central. Decontări. Conturi

(1) Depozitarul central este creat sub forma unei societăți pe acțiuni în conformitate cu Legea nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni, cu particularitățile stabilite de prezenta lege.

(2) Tranzacțiile decontate în Depozitarul central în moneda națională se decontează prin conturi deschise la Banca Națională a Moldovei.

Articolul 4. Capitalul Depozitarului central. Acționari

(1) Depozitarul central trebuie să dețină în orice moment un nivel suficient al capitalului propriu, pentru a presta serviciile sale în mod corespunzător, pornind de la principiul continuității activității și luînd în considerare riscurile operaționale, legale, de custodie, de investiții și riscurile comerciale la care este sau ar putea fi expus.

(2) Capitalul propriu al Depozitarului central va constitui echivalentul în lei a cel puțin 1 000 000 de euro, calculat la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei.

(3) Persoanele stabilite de alin.(4) lit.b)-e) sînt în drept să efectueze aporturi în capitalul social al Depozitarului central doar în formă de mijloace bănești. Banca Națională a Moldovei este în drept să efectueze aporturi la capitalul social al Depozitarului central în formă de mijloace bănești sau alte bunuri, conform art. 41 alin.(2) din Legea nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni.

(4) Pot fi acționari ai Depozitarului central:

a) Banca Națională a Moldovei;

b) persoana juridică care deține licența de operator de piață în corespundere cu cerințele stabilite de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei;

c) persoana juridică care desfășoară activitate de depozitar central, licențiată sau autorizată în mod corespunzător în țara de origine, și care corespunde cerințelor stabilite de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei;

d) instituțiile financiare și societățile de investiții care corespund cerințelor stabilite de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei;

e) persoanele stabilite de art.46 alin.(3) lit.b)-c).

(5) Cel puțin 76% din acțiunile emise de Depozitarul central sînt deținute de Banca Națională a Moldovei.

(6) Fiecare dintre acționarii stabiliți de alin.(4) lit.b)-d) este în drept să dețină o cotă de cel mult 5% din acțiunile emise de către Depozitarul central.

(7) La tranzacționarea acțiunilor emise de către Depozitarul central vor fi respectate prevederile alin.(4)-(6). Tranzacțiile care duc la încălcarea prevederilor alin.(4)-(6) sînt nule.

Articolul 5. Activitățile desfășurate de Depozitarul central

(1) Depozitarul central este în drept să desfășoare activitățile sale în privința următoarelor categorii de valori mobiliare:

a) valorile mobiliare de stat care cad sub incidența Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat;

b) creanțele emise de către Banca Națională a Moldovei;

c) valorile mobiliare stabilite de art.4 din Legea nr. 171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital;

d) valorile mobiliare similare celor stabilite de lit.a)-c), emise în Republica Moldova sau în alte state și admise spre tranzacționare pe o piață reglementată sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare.

(2) Depozitarul central este în drept să presteze următoarele servicii în ceea ce privește valorile mobiliare stabilite de alin.(1):

1) servicii de bază:

a) înregistrarea inițială a valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont („serviciu de înregistrare a valorilor mobiliare”);

b) deschiderea și administrarea conturilor de valori mobiliare la nivelul cel mai înalt („serviciu de administrare centralizată”);

c) gestionarea unui sistem de decontare a valorilor mobiliare („serviciu de decontare”);

2) servicii auxiliare:

a) servicii aferente serviciului de clearing și decontare:

- organizarea mecanismului de împrumut de valori mobiliare;
- punerea la dispoziție a unui sistem de gestionare a garanțiilor aferent valorilor mobiliare;

- reconcilierea decontărilor, urmărirea instrucțiunilor, confirmarea tranzacțiilor, verificarea tranzacțiilor;

b) servicii aferente serviciului de înregistrare a valorilor mobiliare și serviciului de administrare centralizată:

- servicii legate de registrele acționarilor;
- procesarea operațiunilor corporative, inclusiv în ceea ce privește impozitele, adunările generale și serviciile de informare;
- servicii legate de o emisiune nouă, inclusiv alocarea și gestionarea codurilor ISIN și a altor coduri similare;

- transmiterea și procesarea instrucțiunilor, perceperea comisioanelor și procesarea rapoartelor conexe;

c) stabilirea conexiunilor Depozitarului central cu alți depozitari centrali, deschiderea, administrarea sau gestionarea conturilor de valori mobiliare în cadrul unui serviciu de decontare, a unui serviciu de gestionare a garanțiilor și a altor servicii auxiliare;

d) furnizarea serviciilor generale de gestionare a garanțiilor;

e) furnizarea raportărilor în numele clienților;

f) furnizarea de informații, date și statistici;

g) furnizarea de servicii ce țin de tehnologii informaționale;

3) orice alte servicii complementare sau auxiliare pentru oricare dintre serviciile stabilite de pct.1)-2), aprobate de către Banca Națională a Moldovei.

(3) Serviciile pe care Depozitarul central este în drept să le presteze se indică în decizia privind inițierea activității Depozitarului central emisă de Banca Națională a Moldovei.

Articolul 6. Răspunderea Depozitarului central

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la art.5, Depozitarul central nu poartă nicio răspundere față de nicio persoană pentru orice pierderi directe sau indirecte, cu excepția celei cauzate de fraudă, fapte ilicite săvârșite cu intenție sau cazuri de neglijență gravă din partea angajaților și membrilor organelor de conducere ale Depozitarului central, reprezentantului sau entității către care au fost externalizate una sau mai multe dintre activitățile și serviciile Depozitarului central.

Articolul 7. Interzicerea aplicării sechestrului

Aplicarea sechestrului asupra valorilor mobiliare deținute de participanți în conturile deschise de către Depozitarul central poate fi efectuată doar de către Depozitarul central, instanța de judecată, executorul judiciar și autoritățile publice care dețin acest drept în conformitate cu legea, în măsura în care aplicarea sechestrului nu contravine Legii nr.183 din 22 iulie 2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

Capitolul II GUVERNANȚA

Articolul 8. Principii generale

În vederea asigurării unei guvernări eficiente, Depozitarul central este obligat:

a) să dispună de o structură organizatorică clară, cu responsabilități bine definite, transparente și coerente;

b) să implementeze politici de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor la care este sau poate fi expus;

c) să implementeze politici de remunerare și mecanisme de control intern;

d) să implementeze proceduri administrative și de organizare a activității, inclusiv proceduri de ținere a evidenței valorilor mobiliare în conturile deschise de către Depozitarul central.

Articolul 9. Organele de conducere ale Depozitarului central

(1) Organele de conducere ale Depozitarului central sînt adunarea generală a acționarilor, Consiliul de supraveghere și Comitetul executiv.

(2) Acționarii Depozitarului central, inclusiv reprezentanții acestora, precum și membrii Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv sînt obligați să dezvăluie orice posibile conflicte de interese la exercitarea unui vot sau luarea unei decizii, caz în care aceștia sînt obligați să se abțină de la un astfel de vot sau de decizie.

(3) Membrii Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv ale Depozitarului central trebuie să corespundă cumulativ următoarelor cerințe:

- a) să se bucure de o bună reputație;
- b) să aibă studii superioare absolvite și o experiență profesională în domeniul juridic, economic, financiar-bancar sau al pieței de capital;
- c) să nu aibă sancțiuni valabile, aplicate de către Banca Națională a Moldovei sau de către un organism similar din străinătate, de interdicere sau de suspendare a dreptului persoanei de a activa pe piața de capital sau bancară;
- d) să nu fi fost condamnate printr-o sentință rămasă definitivă pentru infracțiuni în legătură cu activitatea desfășurată sau pentru fapte de corupție, de spălare de bani, pentru infracțiuni contra patrimoniului, pentru abuz, luare sau dare de mită, fals și uz de fals, deturnare de fonduri, evaziune fiscală ori alte fapte de natură să conducă la concluzia că nu sînt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni sănătoase și prudente a Depozitarului central.

Articolul 10. Consiliul de supraveghere al Depozitarului central

(1) Consiliul de supraveghere al Depozitarului central este format din 7 membri, numiți de adunarea generală a acționarilor, și va include în mod obligatoriu:

- a) un membru numit dintr-o listă de 3 persoane propuse de către Ministerul Finanțelor;
- b) un membru numit dintr-o listă de 3 persoane propuse de către persoana juridică care deține licența de operator de piață;
- c) un membru numit dintr-o listă de 3 persoane propuse de către Comisia Națională a Pieței Financiare;
- d) 4 membri desemnați de către Banca Națională a Moldovei.

(2) Membrii Consiliului de supraveghere sînt obligați să acționeze în interesul Depozitarului central și nu trebuie să reprezinte în nici un fel interesele instituțiilor sau autorităților care i-au propus.

(3) Consiliul de supraveghere este în drept să instituie comitete care să îl sprijine în îndeplinirea atribuțiilor sale.

(4) Președintele Consiliului de supraveghere este ales de adunarea generală a acționarilor dintre membrii Consiliului de supraveghere desemnați de către Banca Națională a Moldovei.

(5) Consiliul de supraveghere deține atribuțiile stabilite de art.65 din Legea nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni, prezenta lege, statutul Depozitarului central și regulamentul Consiliului de supraveghere al Depozitarului central.

Articolul 11. Comitetul executiv al Depozitarului central

(1) Comitetul executiv al Depozitarului central este format din 3 membri, inclusiv directorul și directorii adjuncți ai Depozitarului central, numiți de adunarea generală a acționarilor.

(2) Comitetul executiv deține atribuțiile stabilite de Legea nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni, prezenta lege, statutul Depozitarului central și regulamentul organului executiv al Depozitarului central.

Articolul 12. Comitetul de utilizatori

(1) Depozitarul central instituie un comitet de utilizatori format din reprezentanți ai emitenților de valori mobiliare și ai participanților, cu mandatul de a oferi consultanță organelor de conducere ale Depozitarului central privind criteriile de acceptare a emitenților sau participanților, spectrul de servicii, mărimea plăților și comisioanelor aferente serviciilor prestate de către Depozitarul central și alte aspecte ce țin de activitatea acestuia.

(2) Componenta comitetului de utilizatori, periodicitatea ședințelor și alte aspecte privind organizarea activității comitetului de utilizatori se stabilesc prin decizia Consiliului de supraveghere.

Articolul 13. Auditul extern

(1) Situațiile financiare anuale, conturile și registrele Depozitarului central sînt supuse auditului extern anual, în conformitate cu standardele internaționale de audit.

(2) Auditul extern este efectuat de către o organizație de audit independentă, cu renume și experiență recunoscută în domeniul auditului activității depozităreilor centrale și/sau instituțiilor financiare internaționale, selectată de Consiliul de supraveghere.

(3) Aceeași organizație de audit extern nu poate fi numită consecutiv pentru o perioadă ce depășește 5 ani.

Articolul 14. Auditul intern

(1) Depozitarul central își stabilește funcția sa de audit intern pentru a monitoriza conformitatea activităților sale în calitate de Depozitar central cu prezenta lege, actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei și alte acte normative.

(2) Funcția de audit intern este realizată de o subdiviziune structurală separată sau este externalizată, la decizia Consiliului de supraveghere. Auditorul va raporta Consiliului de supraveghere.

Articolul 15. Gestionarea riscului

(1) Depozitarul central aprobă și implementează politici interne de gestionare a riscurilor juridice, de afaceri, operaționale și a altor riscuri ce pot afecta activitatea Depozitarului central, inclusiv măsuri pentru atenuarea fraudelor și a neglijenței.

(2) Depozitarul central trebuie să evalueze, să monitorizeze și să gestioneze expunerile sale la riscul de credit față de participanți și pe cele care decurg din procesul de decontare.

(3) Depozitarul central este obligat să mențină resurse financiare suficiente pentru a acoperi expunerile sale la riscul de credit față de participanți prin garanții, dacă este cazul.

(4) Depozitarul central instituie o subdiviziune structurală internă de gestionare a riscurilor, care raportează Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv.

Articolul 16. Dezvăluirea informațiilor

Depozitarul central dezvăluie publicului următoarele informații:

- a) prețurile și comisioanele aferente serviciilor prestate, inclusiv reducerile, rabaturile și condițiile pentru a beneficia de acestea din urmă;
- b) statutul Depozitarului central;
- c) regulile Depozitarului central;
- d) raportul anual, însoțit de raportul de audit extern;
- e) normele aplicabile Comitetului de utilizatori.

Capitolul III

INIȚIEREA ACTIVITĂȚII, SUPRAVEGHEREA ȘI REGLEMENTAREA DEPOZITARULUI CENTRAL

Articolul 17. Atribuțiile Băncii Naționale a Moldovei

(1) Supravegherea și reglementarea Depozitarului central sînt efectuate de Banca Națională a Moldovei.

(2) În vederea exercitării atribuțiilor stabilite de alin.(1), Banca Națională a Moldovei:

a) aprobă acte normative cu caracter de reglementare în vederea implementării prezentei legi, inclusiv acte referitoare la activitatea Depozitarului central și modul de prestare a serviciilor către participanți și emitenții de valori mobiliare;

b) emite decizii privind inițierea activității Depozitarului central, conform art.19;

c) stabilește condițiile de acordare, suspendare și retragere a calității de participant la Depozitarul central;

d) efectuează inspecții privind respectarea cerințelor prezentei legi și actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei de către Depozitarul central și participanți;

e) adresează recomandări sau aplică sancțiuni, conform art.26;

f) colaborează și efectuează schimb de informații cu Comisia Națională a Pieței Financiare și alte autorități publice;

g) colaborează și efectuează schimb de informații cu instituții internaționale specializate și autorități din alte state responsabile de reglementarea și supravegherea activității de depozitar central;

h) aplică alte măsuri stabilite de prezenta lege, Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și alte acte legislative.

Articolul 18. Comitetul comun de monitorizare

(1) Banca Națională a Moldovei instituie Comitetul comun de monitorizare, în calitate de comitet interinstituțional, în scopul de a servi drept platformă pentru schimbul de informații privind monitorizarea activității Depozitarului central și a participanților, inclusiv a interacțiunii acestuia cu participanții, piețele reglementate, sistemele multilaterale de tranzacționare, emitenții și deținătorii de valori mobiliare.

(2) Comitetul comun de monitorizare este compus din 6 membri, inclusiv 3 membri desemnați de Banca Națională a Moldovei, 2 membri desemnați de Comisia Națională a Pieței Financiare și un membru desemnat de Ministerul Finanțelor.

(3) Membrii Comitetului comun de monitorizare aleg președintele, care este unul dintre membrii numiți de către Banca Națională a Moldovei.

(4) Membrii Comitetului comun de monitorizare trebuie să corespundă cerințelor stabilite de art.9 alin.(3).

(5) Comitetul comun de monitorizare se reunește cel puțin semestrial sau ori de câte ori este necesar, la solicitarea scrisă a cel puțin 2 dintre membrii săi.

(6) Comitetul comun de monitorizare își adoptă propriul regulament intern.

Articolul 19. Inițierea activității Depozitarului central

(1) Depozitarul central este în drept să presteze servicii de la data emiterii unei decizii privind inițierea activității de către Banca Națională a Moldovei.

(2) Decizia privind inițierea activității Depozitarului central emisă de către Banca Națională a Moldovei va stabili categoriile de valori mobiliare care pot constitui obiectul activității Depozitarului central și serviciile pe care acesta este în drept să le presteze, conform art.5.

(3) De la data emiterii deciziei privind inițierea activității și pe întreaga perioadă de activitate, Depozitarul central este obligat să respecte prevederile art.20 și alte cerințe stabilite de prezenta lege.

(4) Depozitarul central și auditul intern/extern al acestuia sînt obligați să informeze imediat Banca Națională a Moldovei cu privire la orice circumstanțe

care afectează sau pot afecta respectarea cerințelor stabilite de prezenta lege de către Depozitarul central.

Articolul 20. Cerințele față de activitatea Depozitarului central

(1) Depozitarul central este obligat să corespundă următoarelor cerințe:

- a) este constituit sub formă de societate pe acțiuni, al cărei capital social este integral subscris și vărsat;
- b) are desemnate organe de conducere conform cerințelor prezentei legi;
- c) dispune de un capital propriu în mărimea stabilită de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei;
- d) dispune de regulile Depozitarului central și de politici interne, conform cerințelor stabilite de prezenta lege;
- e) orice activitate de importanță materială a Depozitarului central este desfășurată pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția cazului în care Banca Națională permite Depozitarului central desfășurarea acestora în afara Republicii Moldova.

(2) Banca Națională a Moldovei este în drept să stabilească cerințe față de activitatea Depozitarului central, suplimentare celor stabilite de alin.(1).

Articolul 21. Evaluarea Depozitarului central pînă la inițierea activității

(1) În vederea inițierii activității, Depozitarul central depune în adresa Băncii Naționale a Moldovei o notificare, la care anexează următoarele documente și informații:

- a) statutul Depozitarului central solicitant, împreună cu extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice;
- b) regulile Depozitarului central;
- c) modelele contractelor care urmează să fie încheiate de către Depozitarul central solicitant cu participanții, emitenții de valori mobiliare, operatorii de piață și alte persoane juridice care desfășoară activitate de depozitar central, licențiată sau autorizată în mod corespunzător în țara de origine;
- d) programul de activitate și descrierea serviciilor care urmează să fie prestate de către Depozitarul central în conformitate cu art.5 din prezenta lege;
- e) planul de afaceri al Depozitarului central pentru o perioadă de 3 ani;
- f) lista acționarilor Depozitarului central;
- g) componența și descrierea rolului și responsabilităților membrilor organelor de conducere, precum și ale comitetelor constituite în conformitate cu prezenta lege;
- h) curriculum vitae, care va indica experiența detaliată a membrilor Consiliului de supraveghere și ale Comitetului executiv și certificatul de cazier judiciar al acestora;
- i) regulamentele Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv;
- j) politicile Depozitarului central solicitant pentru conformitate, control intern, audit intern, funcțiile informatice, de continuitate a afacerii, gestionarea riscului, remunerare și pentru stabilirea prețurilor și comisioanelor aferente serviciilor prestate de către Depozitarul central.

(2) Banca Națională a Moldovei examinează documentele și informațiile stabilite de alin.(1) în termen de cel mult 60 de zile lucrătoare de la data primirii acestora.

(3) În cazul în care documentele și informațiile prezentate nu sînt complete, termenul stabilit de alin.(2) se suspendă de la data informării Depozitarului central de către Banca Națională a Moldovei și pînă la data prezentării informațiilor în cauză de către Depozitarul central.

(4) Banca Națională a Moldovei emite decizia privind inițierea activității Depozitarului central în cazul în care constată, în baza documentelor și informațiilor stabilite de alin.(1), că Depozitarul central corespunde cerințelor prevăzute în prezenta lege.

(5) În vederea emiterii deciziei de inițiere a activității Depozitarului central, Banca Națională a Moldovei este în drept:

- a) să solicite informații suplimentare de la Depozitarul central;
- b) să atragă experți naționali și internaționali în vederea evaluării corespunderii Depozitarului central și a informațiilor prezentate de acesta cu cerințele legislației în vigoare și ale standardelor internaționale în domeniu.

Articolul 22. Externalizarea activităților și serviciilor

(1) Depozitarul central este în drept să externalizeze o parte dintre activitățile și serviciile sale către o altă entitate.

(2) Externalizarea activităților și serviciilor nu absolvă de responsabilitate Depozitarul central, acesta rămînînd pe deplin responsabil de îndeplinirea tuturor obligațiilor sale.

(3) La externalizarea activităților și serviciilor vor fi respectate următoarele cerințe:

- a) externalizarea nu atrage după sine delegarea responsabilității Depozitarului central;
- b) relația Depozitarului central cu participanții sau emitenții și obligațiile față de aceștia rămîn neschimbate;
- c) externalizarea nu va duce la nerespectarea cerințelor de activitate a Depozitarului central stabilite de prezenta lege;
- d) externalizarea nu împiedică exercitarea funcțiilor de supraveghere și control de către Banca Națională a Moldovei și alte autorități publice de control, inclusiv accesul la fața locului, în scopul obținerii oricăror informații relevante necesare pentru îndeplinirea acestor funcții;
- e) externalizarea nu are ca efect privarea Depozitarului central de sistemele și mijloacele de control necesare pentru gestionarea riscurilor aferente activității sale;
- f) Depozitarul central deține expertiza și resursele necesare pentru a evalua calitatea serviciilor prestate, adecvarea capitalului și a structurii organizatorice a entității către care au fost externalizate activitățile și serviciile Depozitarului central, precum și pentru a supraveghea cu eficacitate serviciile externalizate și pentru a gestiona riscurile aferente externalizării în mod continuu;

g) Depozitarul central are acces direct la informațiile relevante ale serviciilor externalizate;

h) Depozitarul central asigură că entitatea către care au fost externalizate activitățile și serviciile Depozitarului central cooperează cu Banca Națională a Moldovei în privința activităților externalizate și permite realizarea deplină a funcțiilor de supraveghere și control de către Banca Națională a Moldovei;

i) Depozitarul central asigură că entitatea către care au fost externalizate activitățile și serviciile Depozitarului central respectă standardele stabilite de legislația relevantă privind protecția datelor cu caracter personal;

j) Depozitarul central stabilește, într-un acord scris, drepturile și obligațiile sale și pe cele ale entității către care au fost externalizate activitățile și serviciile Depozitarului central. Acordul de externalizare trebuie să prevadă posibilitatea ca Depozitarul central să rezilieze acordul în orice moment, cu un preaviz de cel mult 10 zile lucrătoare;

k) Depozitarul central și entitatea către care au fost externalizate activitățile și serviciile Depozitarului central prezintă Băncii Naționale a Moldovei și altor autorități publice competente, la cererea acestora, toate informațiile necesare pentru evaluarea conformității activităților externalizate cu cerințele prezentei legi;

l) serviciile stabilite de art.5 alin.(2) pct.1) pot fi externalizate doar persoanei juridice care desfășoară activitate de depozitar central, licențiată sau autorizată în mod corespunzător în țara de origine.

(4) Operațiunile Depozitarului central ce țin de tehnologiile informaționale pot fi externalizate numai către Banca Națională a Moldovei, în baza unui acord între părți.

Articolul 23. Supravegherea Depozitarului central

(1) Supravegherea activității Depozitarului central este efectuată de Banca Națională a Moldovei.

(2) Banca Națională a Moldovei examinează, cel puțin o dată pe an, acordurile (contractele) încheiate de către Depozitarul central, strategiile, procesele și sistemele informaționale implementate de către acesta, în vederea evaluării conformității cu prezenta lege și a riscurilor la care Depozitarul central este sau ar putea fi expus.

(3) Depozitarul central prezintă Băncii Naționale a Moldovei următoarele documente și informații:

a) situațiile financiare auditate ale Depozitarului central și cele mai recente situații financiare intermediare;

b) informațiile cu privire la procesele civile, administrative sau orice alte proceduri judiciare sau extrajudiciare în care este implicat Depozitarul central, membrul organelor de conducere, entitatea către care au fost externalizate activitățile sau serviciile Depozitarului central sau entitățile de infrastructură a pieței de capital cu care este conectat;

c) rezultatele testelor de stres de continuitate a activității sau exercițiilor similare efectuate în cursul perioadei examinate;

d) raportul privind incidentele operaționale care au avut loc în timpul perioadei examinate și au afectat buna prestare a oricăror servicii de bază, măsurile luate pentru soluționarea acestora, precum și rezultatele acestora;

e) raportul privind performanța sistemului de decontare a valorilor mobiliare, inclusiv o evaluare a disponibilității sistemului în timpul perioadei examinate;

f) rezumatul tipurilor de intervenții manuale efectuate de către Depozitarul central;

g) informația privind identificarea operațiunilor critice ale Depozitarului central, orice modificări substanțiale aduse planului său de redresare, rezultatele scenariilor de stres, factorii și instrumentele de recuperare ale Depozitarului central;

h) informația cu privire la plîngerile oficiale recepționate de către Depozitarul central în cursul perioadei examinate;

i) raportul cu privire la orice modificări operaționale care afectează activitățile sau legăturile Depozitarului central;

j) informația cu privire la cazurile de identificare a conflictelor de interese pe parcursul perioadei examinate, inclusiv descrierea modului în care au fost gestionate;

k) informația privind controalele interne și auditele efectuate de către Depozitarul central în cursul perioadei examinate;

l) strategia generală de activitate a Depozitarului central pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la ultima examinare și evaluare și un plan de afaceri detaliat pentru serviciile prestate de către Depozitarul central pentru o perioadă de cel puțin un an după ultima examinare și evaluare;

m) informația cu privire la numărul și tipurile de participanți, emitenți și conturile deschise ale acestora, precum și numărul, tipul și cantitatea de valori mobiliare deținute și/sau procesate de către Depozitarul central;

n) informația privind numărul, tipul și amploarea problemelor de reconciliere stabilite de către Depozitarul central, atât la nivel intern, cât în raport cu participanții, piețele reglementate sau sistemele multilaterale de tranzacționare.

(4) Banca Națională a Moldovei este în drept să solicite Depozitarului central să prezinte informații și date, iar Depozitarul central este obligat să le prezinte în termenul stabilit de Banca Națională a Moldovei.

(5) Banca Națională a Moldovei este în drept să examineze conturile, registrele, înregistrările și alte documente, în formă scrisă sau electronică, pentru a verifica respectarea de către Depozitarul central a prezentei legi sau actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

(6) La cererea Băncii Naționale a Moldovei, Depozitarul central este obligat să aprobe și să prezinte Băncii Naționale un plan de redresare, pentru a asigura continuitatea activității Depozitarului central.

(7) Banca Națională a Moldovei este în drept să efectueze controlul activității Depozitarului central, care se realizează de către angajații Băncii

Naționale sau de echipe formate din angajații Băncii Naționale a Moldovei și ai Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

(8) Banca Națională a Moldovei este în drept să ceară Depozitarului central, în cazul neîndeplinirii de către acesta a cerințelor prezentei legi, să întreprindă acțiunile sau măsurile necesare pentru redresarea situației într-un stadiu incipient.

Articolul 24. Reglementarea activității Depozitarului central

Banca Națională a Moldovei aprobă acte normative privind activitatea Depozitarului central, inclusiv privind condițiile de prestare a serviciilor de către Depozitarul central, precum și privind modul de supraveghere a Depozitarului central.

Articolul 25. Regulile Depozitarului central

(1) Depozitarul central este obligat să elaboreze și să aplice regulile Depozitarului central, care vor conține norme privind:

- a) criteriile de acces și condițiile pentru suspendarea sau excluderea participanților;
- b) drepturile și obligațiile participanților;
- c) înregistrarea și evidența valorilor mobiliare;
- d) clearingul și decontările cu valori mobiliare;
- e) condițiile privind momentul în care un ordin de transfer este introdus în sistemul de clearing și decontare al Depozitarului central, precum și momentul de la care ordinul de transfer devine irevocabil;
- f) cerințele comune și mecanismul standardizat pentru executarea și decontarea ordinelor de transfer, în condiții normale, precum și în situații de criză;
- g) procedurile de gestionare a riscurilor;
- h) jurisdicția competentă sau mecanisme în caz de litigiu;
- i) persoanele care acționează ca punct de contact în relațiile dintre Depozitarul central și Banca Națională a Moldovei.

(2) Regulile Depozitarului central, inclusiv modificările și completările, se aprobă de Consiliul de supraveghere a Depozitarului central, după coordonarea lor cu Banca Națională a Moldovei.

Articolul 26. Recomandări și sancțiuni

(1) În exercitarea atribuțiilor sale prevăzute de prezenta lege, Banca Națională a Moldovei este în drept să adreseze recomandări Depozitarului central, participanților sau entității către care au fost externalizate activitățile și serviciile Depozitarului central, în scopul de a solicita respectarea prezentei legi și actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

(2) Banca Națională a Moldovei este în drept să aplice Depozitarului central, participanților săi sau entității către care au fost externalizate activitățile și serviciile Depozitarului central următoarele sancțiuni în caz de încălcare a

prevederilor prezentei legi sau al actelor normative emise pentru punerea în aplicare a prezentei legi:

- a) avertisment;
- b) mustrare;
- c) interdicție de a efectua tranzacții sau instrucțiuni specifice;
- d) interdicție de a se angaja în anumite activități;
- e) destituire sau suspendare a unei persoane din funcția deținută;
- f) interdicție de a presta unele servicii.

(3) Banca Națională a Moldovei va lua în considerare toate circumstanțele relevante atunci când va aplica astfel de sancțiuni, inclusiv, după caz:

- a) gravitatea și durata încălcării;
- b) gradul de responsabilitate a persoanei care a admis încălcarea;
- c) capacitatea financiară a persoanei care a admis încălcarea;
- d) importanța profiturilor obținute, a pierderilor evitate de către persoana care a admis încălcarea sau pierderile pentru terți derivate din încălcare, în măsura în care acestea pot fi determinate;
- e) nivelul de cooperare al persoanei care a admis încălcarea;
- f) încălcările anterioare ale persoanei care a admis încălcarea.

Capitolul IV

VALORI MOBILIARE ÎN FORMĂ DE ÎNSCRIERE ÎN CONT

Articolul 27. Principiul fungibilității

(1) Deținerea de valori mobiliare de către Depozitarul central, atât ca urmare a dematerializării, cât și a imobilizării, este posibilă numai în formă de înscriere în cont.

(2) Valorile mobiliare în formă de înscriere în cont nu au număr de ordine și sînt fungibile prin natura lor.

(3) În cazul imobilizării, Depozitarul central poate întoarce participanților valori mobiliare similare la purtător sau nominative, fără a ține cont de numerele lor de ordine.

(4) Prevederile stabilite de alin.(1)-(3) se aplică participanților în raport cu deținătorii de valori mobiliare.

Articolul 28. Drepturile de coproprietate

(1) Creditarea unui cont de valori mobiliare generează un drept de coproprietate de natură necorporală în ceea ce privește valorile mobiliare din emisiunea respectivă de valori mobiliare, care a fost supusă dematerializării sau imobilizării.

(2) Deținerea de valori mobiliare care au fost supuse dematerializării sau imobilizării trebuie să fie confirmată prin creditarea contului de valori mobiliare, care este demonstrată prin extrasele de cont prezentate de Depozitarul central sau de către participanți. La cererea deținătorilor de valori mobiliare, Depozitarul central și participanții emit certificate pentru valorile mobiliare în formă de înscriere în cont.

(3) Valorile mobiliare în formă de înscriere în cont sînt transferate prin debitarea și creditarea conturilor de valori mobiliare.

Articolul 29. Exercițarea drepturilor asupra valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont în raport cu Depozitarul central

(1) Participanții care dețin valori mobiliare în formă de înscriere în cont în nume propriu în Depozitarul central își pot exercita drepturile doar asupra acestor valori mobiliare în raport cu Depozitarul central. Participanții sînt în drept:

a) să exercite în mod direct drepturile corporative atașate sau încorporate în valorile mobiliare în raport cu emitentul;

b) în cazul intentării procedurii de insolabilitate împotriva emitentului, să-și exercite dreptul de recurs direct împotriva emitentului.

(2) Depozitarea valorilor mobiliare în Depozitarul central are același efect ca și dispunerea de aceste valori mobiliare.

Articolul 30. Exercițarea drepturilor asupra valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont în raport cu participanții

(1) Deținătorii de valori mobiliare pot să își exercite drepturile numai în ceea ce privește valorile mobiliare în formă de înscrieri în cont în raport cu participantul care deține valorile mobiliare pe cont. Deținătorii de valori mobiliare sînt în drept:

a) să exercite dreptul de recuperare, în conformitate cu alin.(2);

b) să exercite în mod direct drepturile corporative atașate sau încorporate în valorile mobiliare în raport cu emitentul;

c) în cazul intentării procedurii de insolabilitate împotriva emitentului, să-și exercite dreptul de recurs direct împotriva emitentului.

(2) În cazul deschiderii procedurilor de insolabilitate împotriva participantului, acțiunea de recuperare a numărului de valori mobiliare înscrise în cont pe care participantul este obligat să le întoarcă urmează a fi extinsă asupra tuturor valorilor mobiliare de același fel înregistrate pe numele participantului la Depozitarul central. Banca Națională a Moldovei poate, prin actele sale normative, să organizeze sau să stabilească astfel de acțiuni colective.

(3) În cazul în care numărul de valori mobiliare este insuficient pentru a permite restituirea completă a tuturor valorilor mobiliare deținute în cont, acestea se repartizează între coproprietari, proporțional cu drepturile lor.

(4) În cazul în care participantul este proprietarul unui număr de valori mobiliare ale unei emisiuni, acesta va exercita dreptul de proprietar numai asupra numărului de valori mobiliare rămase după ce valorile mobiliare din emisiunea în cauză, pe care le deține în custodie din numele deținătorilor de valori mobiliare, au fost returnate acestor deținători de valori mobiliare.

(5) Deținătorii de valori mobiliare trebuie să demonstreze emitentilor sau altor părți interesate existența și numărul de valori mobiliare în formă de înscrieri în cont, conform alin. (1) al prezentului articol, prin intermediul extraselor de cont prezentate de către participanți. Participanții pot prezenta, de asemenea,

certificate, pentru a demonstra existența valorilor mobiliare în formă de înscrieri în cont.

Articolul 31. Garantarea valorilor mobiliare în formă de înscrieri în cont

În sensul art.7 din Legea nr.184 din 22 iulie 2016 cu privire la contractele de garanție financiară, la creditarea valorilor mobiliare în formă de înscrieri în cont într-un cont special deschis la Depozitarul central sau la participanții săi în numele unei persoane concrete, se va respecta condiția că garanțiile financiare trebuie să fie în posesia sau sub controlul beneficiarului garanției, fără alte formalități.

Articolul 32. Caracterul definitiv al transferurilor de valori mobiliare la dobândirea cu bună-credință

(1) Efectele juridice descrise la art.28-31 nu pot fi contestate, indiferent de temei, cu condiția că Depozitarul central, participanții, deținătorii de valori mobiliare sau alte părți terțe, după caz, cărora le sînt transferate valori mobiliare, au dobândit aceste valori mobiliare cu bună-credință.

(2) Prevederile stabilite de alin.(1) nu aduc atingere răspunderii cedentului valorilor mobiliare în raport cu persoana care suferă pierderi.

Articolul 33. Valori mobiliare supuse dematerializării

(1) De la data intrării în vigoare a prezentei legi, următoarele categorii de valori mobiliare sînt emise doar cu aplicarea procedurii de dematerializare:

a) valorile mobiliare de stat care cad sub incidența Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat;

b) creanțe emise de Banca Națională a Moldovei;

c) instrumentele financiare definite la art.4 din Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital.

(2) Banca Națională a Moldovei poate impune, prin actele sale normative, dematerializarea altor categorii de valori mobiliare, suplimentar celor stabilite de alin.(1).

(3) Valorile mobiliare supuse dematerializării conform alin.(1) și (2) se emit doar prin intermediul Depozitarului central, care deține pentru această activitate un monopol legal, instituit în temeiul prezentei legi.

(4) Emitenții de valori mobiliare sînt obligați să prezinte Depozitarului central actele necesare, conform cerințelor stabilite de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, în vederea dematerializării valorilor mobiliare.

Articolul 34. Valori mobiliare supuse imobilizării

(1) Pot fi supuse imobilizării în Depozitarul central orice categorii de valori mobiliare emise anterior și aflate în circulație.

(2) Depozitarul central poate subdepozita valorile mobiliare imobilizate pe care le deține în cadrul persoanei juridice care desfășoară activitate de depozitar

central, licențiată sau autorizată în mod corespunzător în țara de origine, prin intermediul unui transfer în formă de înscriere în cont sau în alt mod.

(3) Subdepozitarea valorilor mobiliare conform alin.(2) nu afectează aplicarea prevederilor prezentei legi.

Articolul 35. Transferul nerestricționat al valorilor mobiliare

(1) Depozitarul central și participanții efectuează transferul de valori mobiliare doar în cazul în care circulația acestora nu este suspendată sau restricționată.

(2) Depozitarul central, precum și angajații și membrii organelor de conducere ale acestuia sunt pasibili atragerii la răspundere în conformitate cu art.6 în cazul în care efectuează transferul valorilor mobiliare contrar prevederilor stabilite de alin.(1).

Capitolul V ACTIVITATEA DEPOZITARULUI CENTRAL

Articolul 36. Integritatea emisiunii

(1) Depozitarul central adoptă măsuri adecvate de reconciliere pentru a verifica dacă numărul de valori mobiliare care constituie o emisiune sau o parte a unei emisiuni de valori mobiliare prezentate Depozitarului central este egal cu suma valorilor mobiliare înregistrate în conturile de valori mobiliare ale participanților la sistemul pe care îl operează și, după caz, în conturile de valori mobiliare ale deținătorilor acestora menținute la Depozitarul central. Aceste măsuri de reconciliere trebuie să fie aplicate cel puțin zilnic.

(2) În caz de necesitate și dacă în procesul de reconciliere pentru o anumită emisiune de valori mobiliare sunt implicate și alte entități, Depozitarul central și aceste entități trebuie să întreprindă măsuri adecvate de cooperare și schimb reciproc de informații, astfel încât integritatea emisiunii să fie menținută.

Articolul 37. Mecanismul de alocare a pierderilor

(1) În cazul în care valorile mobiliare de un anumit tip și emisiune aflate în circulație depășesc numărul de valori mobiliare emise și înregistrate în conturile Depozitarului central și/sau participanților, pierderea va fi suportată de către toți participanții care dețin aceste valori mobiliare, proporțional cu drepturile lor.

(2) Prevederile alin.(1) nu se aplică Băncii Naționale a Moldovei în cazul în care aceasta deține valori mobiliare în Depozitarul central pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, în conformitate cu Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Articolul 38. Dreptul de retenție

(1) Depozitarul central beneficiază, în privința valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont deținute în numele propriu al participanților săi, de drept prioritar de retenție, care se aplică pentru a garanta îndeplinirea

corespunzătoare de către aceștia a oricărei obligații care revine Depozitarului central în legătură cu oricare dintre serviciile efectuate pentru participanți.

(2) Depozitarul central beneficiază de drept de retenție în privința valorilor mobiliare deținute în numele deținătorilor de valori mobiliare, pentru a garanta îndeplinirea corespunzătoare a oricărei obligații care îi revine în legătură cu oricare dintre serviciile efectuate de către Depozitarul central pentru acești deținători de valori mobiliare.

(3) Participanții beneficiază, în privința valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont deținute în numele deținătorilor de valori mobiliare, de drept de retenție similar, pentru a garanta îndeplinirea corespunzătoare a oricărei obligații care îi revine în legătură cu oricare dintre serviciile efectuate pentru deținătorul de valori mobiliare.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, în cazul unui conflict de prioritate a dreptului de retenție stabilit de alin.(1)-(3) și unui contract de garanție financiară, în sensul Legii nr.184 din 22 iulie 2016 cu privire la contractele de garanție financiară, Depozitarul central sau participantul au prioritate la aplicarea dreptului de retenție în cazul în care valorile mobiliare supuse dreptului de retenție au fost creditate într-un cont special.

Articolul 39. Arhivele

Depozitarul central trebuie să păstreze înregistrările tuturor operațiunilor sale pentru o perioadă de 10 ani și poate deține arhivele sale și ale participanților în format electronic și/sau pe suport durabil.

Articolul 40. Protecția valorilor mobiliare ale participanților și ale clienților acestora

(1) Depozitarul central ține o evidență și o contabilitate care să-i permită, în orice moment și fără întârziere, să separe conturile de valori mobiliare deschise la Depozitarul central ale unui participant de cele ale oricărui alt participant și de activele proprii ale Depozitarului central.

(2) Depozitarul central ține o evidență și o contabilitate care să permită participantului să separe valorile mobiliare proprii de cele ale clienților săi.

(3) Depozitarul central ține o evidență și o contabilitate care să permită participantului să dețină într-un singur cont de valori mobiliare valorile mobiliare care aparțin diferitor clienți ai participantului respectiv, denumită în continuare „segregare de tip omnibus a clienților”.

(4) Depozitarul central ține o evidență și o contabilitate care să permită participantului să separe valorile mobiliare ale oricăruia dintre clienții săi de valorile mobiliare ale altor clienți, denumită în continuare „segregare individuală a clienților”.

(5) Un participant oferă clienților săi cel puțin alegerea dintre segregarea de tip omnibus a clienților și segregarea individuală a clienților și îi informează cu privire la costurile și riscurile asociate fiecărei opțiuni, dacă actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei nu prevăd altfel.

Articolul 41. Conexiunile Depozitarului central

(1) Înainte de a stabili o conexiune cu depozitarele centrale din alte state și în mod permanent după stabilirea conexiunii între acestea, toate depozitarele centrale implicate identifică, evaluează, monitorizează și gestionează toate sursele potențiale de riscuri, pentru ele însele și pentru participanți, care decurg din conexiunea respectivă și iau măsuri adecvate pentru reducerea acestor riscuri.

(2) Depozitarul central este obligat să prezinte o cerere pentru obținerea permisiunii de a stabili o conexiune către Banca Națională a Moldovei, care informează despre acest fapt Comisia Națională a Pieței Financiare.

(3) Permisuniunea se acordă în cazul în care Depozitarul central demonstrează, în mod pozitiv, faptul că această conexiune oferă o protecție adecvată tuturor depozitarilor centrali și participanților lor, în special în ceea ce privește eventualele credite luate de depozitarele centrale și riscurile de concentrare și de lichiditate care decurg din acordul de conexiune.

(4) Conexiunea se bazează pe o înțelegere contractuală adecvată, care stabilește drepturile și obligațiile depozitarilor centrali conectați și, dacă este cazul, ale participanților la Depozitarul central. O înțelegere contractuală cu implicații în mai multe jurisdicții prevede în mod clar legislația aplicabilă fiecărui aspect al operațiunilor aferente conexiunii.

Articolul 42. Acces în mod nediscriminatoriu, tratament egal, transparența prețurilor și comisioanelor

(1) Depozitarul central publică criteriile de obținere a calității de participant, care trebuie să asigure un acces echitabil și deschis pentru toate persoanele juridice care intenționează să devină participanți.

(2) Criteriile de obținere a calității de participant sînt transparente, obiective și nediscriminatorii, astfel încît să asigure un acces echitabil și deschis la Depozitarul central, ținînd seama în mod adecvat de riscurile pentru stabilitatea financiară și buna funcționare a piețelor. Criteriile care restricționează accesul sînt permise numai în măsura în care au obiectivul de a controla în mod justificat riscul specificat la care este expus Depozitarul central.

(3) Depozitarul central examinează solicitările privind obținerea calității de participant fără întârziere, oferind un răspuns în termen de maximum o lună, și pune la dispoziția publicului procedurile aplicate pentru examinarea solicitărilor.

(4) Depozitarul central refuză acordarea calității de participant doar în baza unei motivații a acestei decizii în scris și în baza unei evaluări cuprinzătoare a riscurilor.

(5) Depozitarul central dispune de proceduri obiective și transparente pentru suspendarea și retragerea în mod ordonat a participanților care nu mai îndeplinesc criteriile de obținere a calității de participant.

Articolul 43. Reguli și proceduri în cazul insolabilității unui participant

(1) Depozitarul central dispune de reguli și proceduri eficiente și clar definite pentru a gestiona insolabilitatea unuia sau mai multora dintre participanții săi, asigurîndu-se că poate lua măsuri în timp util, pentru a limita

pierderile și presiunile asupra lichidității și a continua să își îndeplinească obligațiile.

(2) Depozitarul central publică regulile și procedurile relevante pentru situațiile de insolvență.

(3) Depozitarul central efectuează, împreună cu participanții și alte părți interesate relevante, testări și evaluări periodice ale procedurilor lor pentru situațiile de insolvență, pentru a se asigura că acestea sînt practice și eficiente.

Articolul 44. Proceduri de comunicare cu participanții și alte entități de infrastructură a pieței de capital

Depozitarul central utilizează în procedurile sale de comunicare cu participanții și alte entități de infrastructură a pieței de capital cu care interacționează proceduri și standarde de comunicare internaționale deschise pentru transmiterea de mesaje și pentru datele de referință, pentru a facilita înregistrarea, plata și decontarea eficientă.

Articolul 45. Plățile și comisioanele aferente serviciilor prestate

(1) Limitele maxime ale comisioanelor pentru serviciile prestate de către Depozitarul central, cu excepția celor stabilite de alin.(3), implicit reducerile, rabaturile și condițiile de aplicare a reducerilor și rabatelor, se aprobă de Banca Națională a Moldovei.

(2) Mărimea comisioanelor aferente serviciilor prestate de către Depozitarul central se aprobă de Consiliul de supraveghere a Depozitarului central, în limitele maxime stabilite conform alin.(1).

(3) Mărimea dobînzii pentru împrumutul de valori mobiliare, a plăților pentru garanțiile aferente valorilor mobiliare și a comisioanelor pentru serviciile ce țin de tehnologii informaționale se stabilesc de către Depozitarul central de sine stătător, prin decizia Comitetului executiv.

Capitolul VI **DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII**

Articolul 46. Intrarea în vigoare și dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

(2) În termen de 18 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Banca Națională a Moldovei:

a) va asigura constituirea Depozitarului central, conform alin.(3) și altor cerințe ale prezentei legi;

b) va elabora și va aproba actele normative privind activitatea Depozitarului central stabilite de prezenta lege.

(3) Sînt în drept să dețină calitatea de fondator al Depozitarului central și să participe la subscrierea acțiunilor plasate la înființarea acestuia, în condițiile stabilite de art.4 alin.(5) și (6):

a) Banca Națională a Moldovei;

b) persoanele juridice care, conform situației la data intrării în vigoare a prezentei legi, dețin autorizație de societate de registru sau au calitatea de acționar al entităților care dețin autorizație de societate de registru, eliberată în conformitate cu Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital;

c) persoanele juridice care, conform situației la data intrării în vigoare a prezentei legi, dețin licență de depozitar central sau au calitatea de acționar al entităților care dețin licență de depozitar central, eliberată în conformitate cu Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital.

(4) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a deciziei privind inițierea activității Depozitarului central, emisă de Banca Națională a Moldovei, societățile de registru sînt obligate să transmită Depozitarului central, creat în conformitate cu prezenta lege, în format electronic, registrele deținătorilor de valori mobiliare ale entităților de interes public, conform situației la data transmiterii registrului.

(5) În termen de 12 de luni de la data intrării în vigoare a deciziei privind inițierea activității Depozitarului central, emisă de Banca Națională a Moldovei, societățile de registru și emitenții care țin registrul deținătorilor de valori mobiliare de sine stătător sînt obligați să transmită Depozitarului central, creat în conformitate cu prezenta lege, în format electronic, registrele deținătorilor de valori mobiliare ale societăților pe acțiuni care nu sînt entități de interes public, conform situației la data transmiterii registrului.

(6) Pînă la data transmiterii registrului deținătorilor de valori mobiliare conform alin.(4) și (5), evidența deținătorilor de valori mobiliare este ținută de societățile de registru și emitenții care țin registrul deținătorilor de valori mobiliare de sine stătător, și de societățile de investiții care sînt în drept să desfășoare activitate de custodie a instrumentelor financiare.

(7) De la data transmiterii registrului deținătorilor de valori mobiliare conform alin.(4) și (5), evidența deținătorilor de valori mobiliare este ținută de către Depozitarul central, creat în conformitate cu prezenta lege, și de către societățile de investiții care sînt în drept să desfășoare activitate de custodie a instrumentelor financiare.

(8) Transferul registrelor deținătorilor de valori mobiliare conform alin.(4) și (5) se efectuează sub supravegherea și în modul stabilit de Comisia Națională a Pieței Financiare.

(9) Comisia Națională a Pieței Financiare va verifica registrele deținătorilor mobiliare pînă la data transferării acestora conform alin.(4) și (5), în vederea asigurării corectitudinii și integrității datelor din registrele în cauză. Neconcordanțele dintre datele din registrele societăților de registru și orice alt document cu valoare juridică (acte juridice, datele din registrele deținătorilor nominali, baza de date a Comisiei Naționale a Pieței Financiare sau alte documente similare) sînt remediate de instanța de judecată. În acest caz, valorile mobiliare sînt imobilizate în Depozitarul central, constituit în conformitate cu prezenta lege, după emiterea de către instanța de judecată a deciziilor de rigoare în vederea înlăturării neconcordanțelor în cauză.

(10) Autorizația de societate de registru, eliberată în conformitate cu Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital, devine caducă la data transmiterii complete a registrelor de către societatea de registru, conform alin.(4) și (5).

(11) Licența pentru activitatea de depozitar central, eliberată în conformitate cu Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital, devine caducă la data inițierii activității Depozitarului central, conform deciziei Băncii Naționale a Moldovei emise în temeiul art.19 alin.(1).

(12) Până la data inițierii activității Depozitarului central, conform deciziei Băncii Naționale a Moldovei emise în temeiul art.19 alin.(1), operațiunile de clearing și decontare se efectuează prin intermediul entităților care dețin licență pentru activitatea depozitarului central, eliberată în conformitate cu Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital și de către Banca Națională a Moldovei pentru valorile mobiliare înregistrate în Sistemul de înscrieri în conturi, în conformitate cu Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

(13) De la data intrării în vigoare a deciziei privind inițierea activității Depozitarului central, emisă de Banca Națională a Moldovei, operațiunile de clearing și decontare a valorilor mobiliare se efectuează prin intermediul Depozitarului central, constituit în conformitate cu prezenta lege.

(14) Guvernul, în termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi, va elabora și va prezenta Parlamentului proiectul legii de modificare și completare a actelor legislative în vigoare, în vederea aducerii acestora în conformitate cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

Notă informativă
la proiectul Legii cu privire la Depozitarul
central unic al valorilor mobiliare

1. Cadrul juridic și temei legal

Proiectul Legii cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare este elaborat în scopul implementării prevederilor Art.V pct.(1) lit. a) al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.62 din 8 aprilie 2016, care stabilește că Guvernul, în termen de 3 luni de la publicarea legii, va prezenta Parlamentului proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic.

Concomitent, în condițiile art.5 alin. (1) a Legii nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, BNM urmează să constituie Depozitarul central unic, și să reglementeze și supravegheze activitatea acestuia în conformitate cu atribuțiile stabilite de Legea cu privire la Depozitarul central unic.

Proiectul de lege constituie o măsură de implementare a celui de-al doilea DPO¹ al Băncii Mondiale, conform căruia în Republica Moldova urmează a fi constituit un Depozitar central unic al valorilor mobiliare. Aceeași măsură este reflectată de pct.8.8 din Foaia de parcurs privind agenda de reforme prioritare a Comisiei Guvernamentale pentru Integrare Europeană.

La elaborarea proiectului de lege s-a ținut cont de recomandările Fondului Monetar Internațional (FMI) și ale Băncii Mondiale rezultate în urma evaluării sectorului financiar în cadrul misiunii FSAP (Programul de Evaluare a Sectorului Financiar) în 2014, precum și de recomandările aferente creșterii siguranței și eficienței sistemelor de clearing și de decontare a valorilor mobiliare, înaintate în cadrul misiunilor de asistență tehnică acordată de către FMI în lunile februarie și aprilie 2016 în contextul creării Depozitarului central unic.

Proiectul legii are ca punct de start reglementările aplicabile ale legislației comunitare, și anume Regulamentul (UE) nr.909/2014 din 23 iulie 2014 privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare, precum și Principiile pentru infrastructurile pieței financiare emise de Comitetul pentru sistemele de plăți și de decontare (CPSS) sub auspiciul Băncii pentru Reglementări Internaționale și Comitetul Tehnic al Organizației Internaționale a Comisiilor pentru Valori Mobiliare (IOSCO) (aprilie 2012).

¹ DPO - Development Policy Operation

2. Condițiile care au impus elaborarea proiectului

În pofida unui cadru normativ extins privind societățile de registru și eforturile autorităților de a reglementa și supraveghea aceste entități, în domeniul ținerii evidenței valorilor mobiliare continuă să existe numeroase probleme și deficiențe, între care pot fi menționate următoarele:

- 1) societățile de registru sînt vulnerabile din punct de vedere financiar, fiecare dintre acestea avînd capital și active limitate;
- 2) sistemele de tehnologii informaționale aplicate în prezent în domeniul ținerii evidenței valorilor mobiliare sînt depășite și nu corespund cerințelor (produsele program nu permit conexiunea cu alte sisteme IT, efectuarea automată a copiilor de rezervă și alte funcționalități similare; entitățile de pe piață nu acceptă primirea documentelor sau remiterea extraselor prin mijloace electronice, iar clienții și deținătorii de valori mobiliare trebuie să viziteze fizic entitățile care activează pe piața de capital pentru a da o indicație privind operațiunile cu valori mobiliare).
- 3) societățile de registru oferă acces geografic limitat pentru deținătorii de valori mobiliare;
- 4) sistemele IT utilizate, politicile interne și capacitățile funcționale nu asigură protecția drepturilor deținătorilor de valori mobiliare. Există suspiciuni privind implicarea unor entități ce activează pe piață în preluarea ilegală a valorilor mobiliare ale unor persoane, iar unele persoane sînt anchetate penal.

Pornind de la aceste deficiențe existente, statul și-a propus crearea unui model eficient în domeniul ținerii evidenței valorilor mobiliare, care va asigura siguranța și integritatea datelor aferente evidenței valorilor mobiliare și protejarea drepturilor deținătorilor de valori mobiliare. În acest sens, capitolul IV lit.c pct.4 din Programul de activitate al Guvernului 2016-2018 prevede crearea Depozitarului central unic de stat al valorilor mobiliare și lansarea Registrului unic de stat al deținătorilor de valori mobiliare, administrat de Depozitarul central unic de stat, și creșterea transparenței acționarilor pînă la beneficiarii finali.

3. Finalitățile urmărite și principalele prevederi ale proiectului

Proiectul legii are ca scop crearea unui Depozitar central unic al valorilor mobiliare în Republica Moldova, care va desfășura cu titlu exclusiv următoarele activități de bază:

- a) înregistrarea inițială a valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont („serviciu de înregistrare a valorilor mobiliare”);
- b) deschiderea și administrarea conturilor de valori mobiliare la nivelul cel mai înalt („serviciu de administrare centralizată”);
- c) gestionarea unui sistem de decontare a valorilor mobiliare („serviciu de decontare”).

Activitățile menționate vor fi realizate deopotrivă în privința valorilor mobiliare corporative, valorilor mobiliare de stat, precum și instrumentelor pieței monetare, emise de BNM.

Proiectul de lege stabilește condițiile care reglementează crearea, operarea, reglementarea și supravegherea Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, astfel cum se menționează în Legea nr. 62 din 8 aprilie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Statutul și forma Depozitarului central unic.

Având în vedere practicile internaționale în domeniu, proiectul legii prevede crearea Depozitarului central unic al valorilor mobiliare în forma unei societăți pe acțiuni, acesta fiind unica entitate împuternicită să efectueze operațiuni cu privire la depozitarea instrumentelor financiare, menținerea registrului deținătorilor valorilor mobiliare, operațiuni de clearing și decontare a instrumentelor financiare admise la tranzacționare pe piața reglementată și/sau sistemul multilateral de tranzacționare (MTF), precum și alte operațiuni inerente activității Depozitarului central unic al valorilor mobiliare.

Proiectul legii stabilește entitățile care pot deține calitatea de fondatori/acționari ai Depozitarului central unic, între care se numără BNM, operatorii de piață, instituțiile financiare și societățile de investiții. Concomitent, proiectul legii va permite acționarilor actuali ai societăților de registru și a entităților care dețin licență pentru activitatea de depozitar central de a participa, doar în formă de mijloace bănești, la subscrierea acțiunilor emise de Depozitarul central unic, ca măsură de compensare a drepturilor acestora.

Asigurarea unei guvernări eficiente.

În conformitate cu reglementările legislației comunitare menționate, proiectul de lege stabilește că Depozitarul central unic trebuie să dispună de un sistem de guvernare solidă, inclusiv o structură organizatorică clară cu responsabilități transparente, consistente și bine definite, un proces eficient de a identifica, gestiona, monitoriza și raporta riscurile la care este sau poate fi expus. Ca măsură suplimentară ce va asigura o guvernare eficientă, proiectul legii prevede că BNM va deține cel puțin 76 procente din acțiuni, iar fiecare din restul acționarilor nu poate deține mai mult de 5 procente din numărul acțiunilor rămase.

Depozitarul trebuie să dispună de un mecanism de control intern, inclusiv politici interne de administrare a riscurilor, proceduri administrative și contabile sigure. Eficiența acestora va fi supravegheată și evaluată de auditul intern și auditul extern. În egală măsură, proiectul de lege prevede crearea unui comitet de utilizatori, care este un element important al aranjamentului de guvernare al Depozitarului central unic al valorilor mobiliare. Comitetul va permite consultarea opiniilor părților interesate în

privința aspectelor ce țin de activitatea Depozitarului central unic. Membrii organelor de conducere ale Depozitarului trebuie să corespundă unor criterii de eligibilitate.

Supravegherea Depozitarului central unic.

Suplimentar la responsabilitățile primare de constituire, operare și reglementare a Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, BNM va acționa ca autoritate de supraveghere și reglementare a acestuia. În vederea realizării acestor atribuții, BNM va emite acte normative privind activitatea Depozitarului central unic, va evalua corespunderea acestuia cu legislația în vigoare și va aplica măsurile de remediere necesare. Proiectul legii prevede, de asemenea, crearea unui comitet inter-instituțional ("comitetul comun de monitorizare"), compus din reprezentanții BNM, CNPF și Ministerul Finanțelor, care va servi ca platformă de schimb de informații dintre autoritățile menționate.

Asigurarea integrității emisiunilor de valori mobiliare.

Conform proiectului legii, înregistrarea emisiunilor de valori mobiliare, inclusiv acordarea codurilor ISIN va fi efectuată de depozitarul central. Aceste prevederi au la bază următoarele raționamente:

- conform Regulamentului UE 909/2014, înregistrarea valorilor mobiliare și acordarea codului ISIN constitui una din funcțiile de bază ale depozitarilor centrali;
- conform practicilor din statele cu piețele financiare dezvoltate, autoritățile de reglementare nu înregistrează emisiunile de valori mobiliare, ci doar ofertele publice (prospectul ofertelor), iar înregistrarea emisiunilor de valori mobiliare (în special, a celor tranzacționate în mod public) este efectuată de depozitarii centrali;
- înregistrarea emisiunilor de valori mobiliare de către CNPF și lipsa acestei atribuții pentru Depozitarul central unic va diminua semnificativ capacitatea serviciilor oferite de depozitar.

În egală măsură, proiectul legii reglementează condițiile de evidență a valorilor mobiliare sub formă de înscrieri în conturi. Prevederile propuse vor elimina incoerențele din legislația națională la acest capitol, precum și necorespunderea legislației naționale cu cele mai bune practici internaționale. În acest scop, legea conține dispoziții referitoare la creditarea/debitarea conturilor de valori mobiliare, principiul fungibilității, exercitarea drepturilor de coproprietate etc.

Perioada de tranziție.

Pentru a asigura integritatea emisiunilor de valori mobiliare și informațiilor privind deținătorii valorilor mobiliare, proiectul legii prevede că datele în cauză vor fi transmise și operate în continuare de către Depozitarul central unic. Dispozițiile finale și

tranzitorii ale proiectului legii prevăd modul și condițiile de transfer a datelor din registrele existente, ținute în prezent de societățile de registru.

4. Evaluarea impactului.

Proiectele actelor normative în domeniul financiar nu sînt supuse evaluării conform cerințelor din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. În același timp, cadrul normativ și situația în domeniul ținerii evidenței valorilor mobiliare au fost supuse evaluării sectorului financiar în cadrul misiunii FSAP (Programul de Evaluare a Sectorului Financiar) în 2014, precum și în cadrul unor alte misiuni de evaluare realizate de instituțiile financiare de profil.

Studiile menționate oferă o descriere a situației în acest domeniu, apreciază eficiența și calitatea reglementărilor aplicate în prezent și oferă propuneri în privința noului cadru normativ care necesită a fi aprobat în Republica Moldova în domeniul activității Depozitarului central unic.

Reieșind din faptul că proiectul de lege stabilește un cadru legal care reglementează crearea, funcționarea, reglementarea și supravegherea Depozitarului central unic al valorilor mobiliare la modul general, iar o informație detaliată despre activitatea acestuia (inclusiv planul de afaceri) va fi disponibilă doar la etapa depunerii notificării în vederea inițierii activității, efectele economico-financiare ale proiectului de lege nu pot fi evaluate la moment.

Ținînd cont de angajamentul de a armoniza legislația națională cu legislația UE, în special tratatele UE, prin semnarea Acordului de asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană în data de 27 iunie 2014, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre, pe de altă parte, precum și ținînd cont de rezultatele evaluării gradului în care legislația în domeniu financiar a Republicii Moldova respectă standardele internaționale, efectuată de experți din cadrul organizațiilor internaționale cu profil economic, considerăm că respectivul proiect de lege este un pas în eliminarea incoerențelor din legislația națională în vederea alinierii acesteia la legislația UE și standardele internaționale în domeniul financiar. Acest pas face parte din efortul național consolidat întru asigurarea unui cadru legal armonios în conformitate cu principiile europene și internaționale.

5. Fundamentarea economico-financiară

Resursele necesare pentru crearea și funcționarea Depozitarului central unic urmează a fi alocate din contul fondatorilor/acționarilor Depozitarului central unic. Alocarea resurselor financiare de la bugetul de stat nu va fi necesară.

Sergiu CIOCLEA
Guvernator